సైర్-ఎ-చార్మినార్

A Docu-Poem

(జాతీయ స్థాయిలో స్పెషల్ జ్యూరీ అవార్డు గెల్చుకున్న డాక్యుమెంటరీ)

— అయినంపూడి శ్రీలక్ష్మి

సైఫ్-ఎ-చార్మినార్

A Docu -Poem

(జాతీయ స్థాయిలో స్పెషల్ జ్యూరీ అవార్డు గెల్చుకున్న డాక్యుమెంటరీ)

అయినంపూడి శ్రీలక్ష్మి

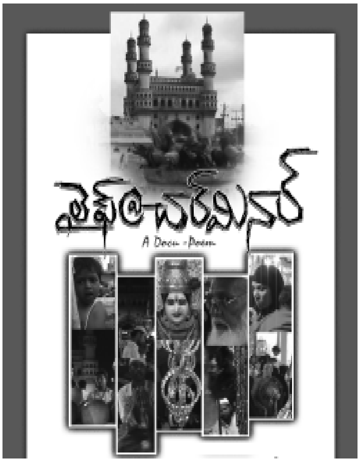

సరోజినీ శ్యాంసుందర్ వృద్ధాశ్రమ సేవాసంఘం

హైదరాబాద్

ప్రచురణ - 3

Life @ Charminar
(A Docu - poem)

©
Inampudi Srilaxmi
Cell : 99899 28562
Email : shree_translator@yahoo.com
shreelaxmi.inampudi@gmail.com
www.inampudishreelaxmi.blogspot.com

First Edition :
May 2011 (1000 copies)

Price : **Rs. 75/- $ 3**

Published by :
Sarojini Shyamsundar Vruddhashrama Seva Sangham, Hyderabad
Publication No. 3

For Copies :
Flat No. 103, Durga Apartments,
Somajiguda, Hyderabad.

Available at all Popular Book Houses
ebook@www.kinige.com

Cover Design : **Surya Dubey**

Illustrations : **Hari**

DTP Layout & Printing :
Ankush
Nallakunta, Hyderabad.
Cell : 9912929078. email : ankush.pd@gmail.com

అంకితం

నాకు ఊపిరినిచ్చిన
నిజామాబాద్ జిల్లాకు...

నాకు ఉత్సాహాన్నిస్తున్న
కరీంనగర్ జిల్లాకు...

నాకు స్ఫూర్తిగా నిలుస్తున్న
హైదరాబాద్‌కు...

C. PARTHA SARATHI, I.A.S.,
Managing Director &
Special Commissioner,
Information & Public Relations Department &
E.O. Addl. Secy. to Govt., G.A. (I&PR) Dept.

A.P. State Film Television and Theatre Development Corporation Limited
#10-2-1, FDC Complex, A.C. Guards,
Hyderabad-28, A.P. INDIA.
Tel : 23394088, Fax : 040-23398024
E-mail : [illegible]

ఆత్మీయ అభినందన

"Art is the Manifestation of life.

And visual art epitomizes the life in an aesthetic manner"

ఇలా దృశ్యరూపకళల గురించి ఎంతో మంది చెప్పారు... ఎన్నో సార్లు విన్నాం... కానీ అలా మన అనుభవంలోకి వచ్చేవి మాత్రం కొన్నే వుంటాయి. అందులో ఒకటి ఈ లైఫ్ @ చార్మినార్...

శ్రీలక్ష్మి కవిత్వం రాస్తుందని తెలుసు.... తన వ్యాఖ్యానాలను స్టేజ్ మీద, తన విశ్లేషణా సమీక్షలను పుస్తకాల్లోనూ చూశాను. కాని తాను డాక్యుమెంటరీ తీస్తుందని అనుకోలేదెప్పుడు.

ఆంధ్రప్రదేశ్ చలన చిత్ర రంగస్థల, టెలివిజన్ అభివృద్ధి సంస్థ ప్రతియేటా ఇచ్చే నంది అవార్డుల కమిటీలో శ్రీలక్ష్మి 2009 టివి అవార్డుల జ్యూరీ మెంబర్‌గా వుంది. అందరితో పాటు డాక్యుమెంటరీలు చూడటం.... ఆ స్ఫూర్తితో తాను డాక్యుమెంటరీలు తీయాలనుకోవడం... అనుకున్నదే తడువుగా ఆచరణలో చూపడం... "కరీంనగర్ ఫిల్మ్ సొసైటీ వారి పాలపిట్ట జాతీయ అవార్డ్స్" లో స్పెషల్ జ్యూరీ అవార్డ్‌ను గెలుచుకోవడం అభినందనీయం. అందుకు మా నందీ కమిటీ స్ఫూర్తిని కల్గించినందుకు ఆనందంగా ఉంది.

'Poetry is the expression of powerful feelings' అని విలియం వర్డ్స్‌వర్త్ కవిత్వం గురించి వ్యాఖ్యానించారు. చార్లీచాప్లిన్ *'Cinema is a comedy in Long shot, and a tregedy in close view'* అన్నారు. ఈ రెండింటిని సమన్వయం చేయడంలో ఈ డాక్యుమెంటరీని సృష్టించిన టీమ్ సక్సెస్ అయ్యారని నాకు అనిపించింది.

ఇందులో నాకు నచ్చిన అంశం జీవన చిత్రణ! చార్మినార్ చరిత్రను అందరూ చెప్పగలరు కానీ చార్మినార్ చుట్టు ఉన్న ప్రజల బ్రతుకు చిత్రాల్ని వాస్తవంగా.... కవితాత్మకంగా ఆవిష్కరించిన డాక్యుమెంటరీ ఇది... కవిత్వం చిక్కగా వుండటంతో దృశ్యాలు చకచకాసాగాయి....

'చార్మినార్ –

ఉదయ రాత్రుల మధ్య మాగన్ను సంచలనం

రెండు ప్రపంచాల మధ్య మెలకువ స్వప్నం

ఆదాబ్ – నమస్తేలను ఏకం చేసే జాగృతకేతనం' అంటూ

బ్రతుకు కోణాల్ని ఆవిష్కరించిన ఈ డాక్యుపోయెం మనల్ని వేలుపట్టుకుని తనతోపాటు తీసుకెళ్తుంది...

ఐదుగురు మహిళలే కల్సి తీసిన ఈ డాక్యుమెంటరీ వినూత్న ప్రయోగమేనని చెప్పాలి... పొయెటిక్ ఎక్స్‌ప్రెషన్‌తో దృశ్యానికి అక్షరాలతో జిగిబిగిని అద్దిన తీరు వినూత్నంగా అనిపిస్తుంది... వంద మాటలు చెప్పలేని భావాన్ని ఓ కవితాపంక్తి అద్భుతంగా వివరించగలుతుంది. నూరు కవితలు చెప్పలేని ఫీల్‌ని ఒక్క దృశ్యం ఆవిష్కరిస్తుంది. ఈ డాక్యుపోయెంలో ఆ కవితాత్మ, ఈ దృశ్యం రెండూ పోటీ పడ్డాయని నా భావన. మరిన్ని డాక్యుమెంటరీలు ఈ "శ్రీహరి చంద్ర క్రియేషన్స్" పేరుమీద రావాలని... శ్రీలక్ష్మి బృందానికి మంచి పేరు తేవాలని, మరిన్ని విజయాలు సాధించాలని అభిలషిస్తున్నాను.

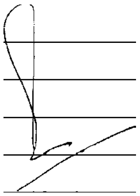

సి. పార్థసారథి

IAS

కమీషనర్, సమాచార పౌరసంబంధాల శాఖ

ఆంధ్రప్రదేశ్

కవిత్వ కాల్పనికత + దృశ్య వాస్తవికత = 'డాక్యుపోయెమ్'

"Poetry create series of visuals from words and enable the readers to feel them. In general, the experinence of a visual is possible only through the images, either still or moving, captured through the human eye. But poetry is the only alternative to create that visual impact, not with the images, but with the means of words. Thats why, any piece of poetry which is a sensible presentation has been experienced as the series of visual imageries than that of mere words."

నోబెల్ సాహిత్య బహుమతి గ్రహీతల Award acceptence Speech లలో ఎక్కడో చదివిన ఈ మాటలు నాకు అనాలోచితంగా గుర్తొచ్చిన సందర్భం అది...! 'కరీంనగర్ ఫిలిం సొసైటీ' (కఫిసొ) వారు నిర్వహించిన 5వ 'జాతీయ లఘుచిత్రాలు, డాక్యుమెంటరీ ఫిల్మ్‌ఫెస్టివల్'లో జ్యూరీ మెంబర్‌గా నేను ఓ డాక్యుమెంటరీని చూసిన తర్వాత నాలో కలిగిన భావపరంపరకు దగ్గరగా ఉన్న మాటల సమాహారమిది!

ఆ డాక్యుమెంటరీయే "లైఫ్ @ చార్మినార్!"

అటు కవిత్వంలోనూ, ఇటు డాక్యుమెంటరీలలోనూ ఓ కొత్త పంథాకు దారులు తీసిన నవ్యప్రయోగం ఇది. సాధారణంగా పోయెట్రీ అక్షర సంకలితం! డాక్యుమెంటరీ దృశ్య ప్రామాణికం! ఈ రెండింటికీ మధ్య ఉండే విభజన రేఖను, సరిహద్దు గీతలను చెరిపేసి, రెండింటి సమన్వయంతో – సమ్మేళనంతో సంపూర్ణ రససిద్ధిని కల్గించిన వినూత్న... విశిష్ట... వైవిధ్య ప్రయోగం – "లైఫ్ @ చార్మినార్!"

సాహిత్యంలో మనకు కవిత్వం, కథ, నవల... ఇలా ఎన్నెన్నో సృజనాత్మక ప్రక్రియలున్నాయి. ఈ Creative Forms అన్నీ భాష ద్వారా, పదాల ద్వారా పాఠకుల మనోయవనికపై నిర్దిష్టమైన దృశ్యాలను – సన్నివేశాలను సృష్టించడం సహజం. అయితే దృశ్యం అనే Phenomenon కంటికి సంబంధించిన విన్యాసం. కాని సాహిత్యంలోని ఈ ప్రక్రియలు అక్షరాలు – పదాలు – వాక్యాల సుమేళనం ద్వారా భౌతిక నేత్రాలకు ఆవల అంతర్ నేత్రాన్ని తెరిపించి అక్కడ ఓ Virtual దృశ్య ప్రపంచాన్ని ఆవిష్కరిస్తాయి. అలా ఆవిష్కరించే సృజనాత్మక సాహితీ రూపాలన్నింటిలో కవిత్వం సమున్నతమైంది అనడంలో అతిశయోక్తిలేదు. అంతేకాక ఇదంతా Psychological Process! దీనిలో Stimulus భాషాపరమైన కవిత్వమైతే, దానికి ప్రతిస్పందన(Response) దృశ్యపరమైన భావచిత్రాలు! ఇలా కవిత్వానికి సహజంగానే ఒనగూడిన దృశ్యీకరణ దక్షతకు తోడుగా భౌతిక దృశ్యాలు – సన్నివేశాల Motion Picture ను జతచేస్తే ఎలా ఉంటుంది?

ఇంకెలా ఉంటుంది?

"లైఫ్ @ చార్మినార్"లా ఉంటుంది!

h h h

"లైఫ్ @ చార్మినార్" !

టైటిలే ఎంతో ఆకట్టుకునేలా ఉంది!

వందలాది సంవత్సరాల సాంస్కృతిక కొనసాగింపుకు ప్రతినిధిగా కనిపిస్తున్న 'చార్మినార్'కు 'లైఫ్' అనే ఆంగ్లపదబంధం కలిసినతీరు, రెండు పదాలకు లింకుగా @ సింబల్‌ను వాడిన తీరు Newgen ideology కి Post - Modernism లోని అభివ్యక్తికి ప్రతిరూపంలా అనిపించింది. నాలో ఒకింత ఆసక్తి రేకెత్తించింది. ఇక ఈ టైటిల్‌కి ట్యాగ్‌లైన్‌గా వాడినDocu - Poem అయితే ఎంతగానో ఆలోచింపచేసింది. డాక్యుమెంటరీ ఫిలిమ్ చరిత్రలోనే తొలి పద ప్రయోగంగా... వెరైటీ ప్రజంటేషన్‌గా అనిపించింది. ఇలా టైటిల్ నుంచి మొదలుకొని కవిత్వం - చిత్రీకరణ వరకు ఈ డాక్యుపోయెమ్ నలుగురు నడిచిన నలిగిన దారిలో నడవకుండా తనదైన కొత్త మార్గాన్ని, సరికొత్త గ్రామర్‌ను సృష్టించింది. కవిత్వానికి - అక్షరాల పరిధులను దాటేసిన దృశ్యాన్ని పొదిగి... దృశ్యాలకి కవిత్వం ఫ్రేమ్‌ను అందంగా అమర్చి ఓ Aesthetic నయా ప్రపంచాన్ని 16 నిమిషాల డాక్యుపోయెంగా సృష్టించినట్లుగా అనిపించింది.

ఆ లెక్కన "లైఫ్ @ చార్మినార్"ని రెండు కోణాలనుంచి విశ్లేషించడం - అర్థంచేసుకోవడం అనివార్యమవుతుంది. ఒకటేమో కవిత్వ కోణం! మరోటేమో డాక్యుమెంటరీ కోణం!

కవిత్వ కోణంలోనుంచి గమనిస్తే ఇది ఓ దీర్ఘకవిత...! ఈ 'దీర్ఘకవితా ప్రక్రియ' భారతీయ సాహిత్యంలో, తెలుగు సాహిత్యంలో చాలా ప్రాచీనమైనదే...! ఆ మాటకొస్తే, "మహాభారతం" కూడా దీర్ఘకవితే అనే అభిప్రాయం చాలామంది సాహితీ విమర్శకులలో ఉంది. అయితే, తెలుగు ఆధునిక కవిత్వంలో ప్రస్తుతం ఎంతో ప్రసిద్ధిపొందిన 'దీర్ఘకవిత'కు మాత్రం పునాదులు ఇంగ్లీష్ సాహిత్యంలోనే ఉన్నాయని చెప్పాలి. ఇంగ్లీష్ లిటరేచర్‌లో 'Long Poem' గా పిలుస్తున్న ఈ కవితా ప్రక్రియ మొదటిసారిగా 1855లో "Leaves of Grass" అనే కావ్యంతో వెలుగులోకి వచ్చింది. దీన్ని రచించిన కవి Walt Whitman ఈ 'Long Poem' కు ఆద్యుడుగా ఈ కావ్యంలోని "Song of myself" కవిత ద్వారా ప్రశంసలు పొందాడు. ఆ తర్వాత T.S.Eliot "The Wasteland" కావ్యాన్ని, Ezra Pound "Cantos" అనే కావ్యాన్ని ఈ దీర్ఘ కవితా విధానంలోనే రాసారు. ఇక, దీర్ఘకవితను రాసిన తొలికవయిత్రిగా Elizabeth Barret Browning తన "Aerora Leigh" కవితతో కొత్తదారులను వేసింది.

తెలుగులో కూడా ఎంతో మంది కవులు "దీర్ఘకవితా" ప్రక్రియలో కవితలు రాశారు. మహాకవి శ్రీశ్రీ ఓ చోట "నిన్నటి కావ్యం పద్దెనిమిది పర్వాలైతే, నేటి కావ్యం పద్దెనిమిది పేజీలే" అన్నారు! నిజానికి కవితల్లో సంక్షిప్తత, గాఢత మౌలికాంశాలు! కానీ కవి చెప్పదల్చుకున్న భావ వ్యూహాలని, ఆలోచనా సమూహాలను రెండు పేజీలలో చెప్పడం సరిపోదని ఫీల్ అయినపుడు, కవితా వస్తువులోని

విషయం విస్తృతమైందిగా భావించినపుడు పుట్టేదే ఈ "దీర్ఘకవిత" అని ఈ దీర్ఘకవితలను అధ్యయనం చేస్తే అర్థమవుతుంది. కుందుర్తి 'తెలంగాణ', సినారె 'మట్టి–మనిషి–ఆకాశం,' జూకంటి "వాస్కోడిగామా డాట్ కామ్", జూలూరు–"మూడవ గుణపాఠం", నగ్నముని 'కొయ్యగుర్రం' ఆచార్య ఎన్. గోపి 'జలగీతం', అద్దేపల్లి "మెరుపు పువ్వు", జింబో "హాజిర్‌హై", కృష్ణారావు "కిల్లారి", ఎండ్లూరి "కొత్త గబ్బిలం", పెన్నా "జీవనది", ఛాయారాజ్ 'శ్రీకాకుళం', శివారెడ్డి "అంతర్జనం"... ఇంకా ఎన్నో దీర్ఘ కవితలు అలాంటి భావ సంఘర్షణలోంచి పుట్టినవే...!

అయితే, తెలుగు ఆధునిక వచన కవిత్వోద్యమంలో కొత్త ఒరవడికి ఊపిరులూదుతున్న ఈ దీర్ఘ కవితా ప్రక్రియని ముందుకు తీస్కెళ్ళిన కవయిత్రులలో శీలాసుభద్రాదేవి వంటి ఒకరిద్దరు మినహా మరెవరూ లేకపోవడం గమనార్హం. ఆ లోటును పూరిస్తూ తెలుగు సాహిత్య ఆకాశంలోకి శ్రీలక్ష్మిగారు ఎక్కుపెట్టిన కవితాస్త్రమే ఈ "లైఫ్ @ చార్మినార్" అని భావించాలేమో!

దీర్ఘ కవితకు (1) ఏకసూత్రత (2) ఏక వస్త్వాశ్రయత (3) కవితా వస్తువులోని బహుముఖీన దర్శనం (4) వస్తువులోని గాఢత (5) జీవన సంఘర్షణ (6) పాఠకున్ని ఉన్మీలనం చేయగలిగే పదచిత్రాల పోహళింపు (7) కవితా పంక్తులలో అనుభూతుల కొనసాగింపు వంటి లక్షణాలు సార్వకాలీనతను, సర్వజనామోదాన్ని ఆపాదించిపెట్టే మూలాంశాలు...! "లైఫ్ @ చార్మినార్"ని ఈ లక్షణాల వెలుగులో గమనిస్తే, వీటిలో ఎక్కువ లక్షణాలను అద్భుతంగా ఆవిష్కరించిన దృశ్యం మనకు కనిపించకమానదు. ఈ దీర్ఘ కవితలో చార్మినార్‌ని– "విచ్చుకున్న దోసిలి"లా 'అర్థిస్తున్న భక్తుని'లా 'ఆధ్యాత్మిక జ్ఞాని'లా "నడిచే నుమాయిష్‌లా" "నేలపై పరుచుకున్న ఇంద్రధనుస్సులా", "ప్రేమ చిహ్నాల నెలవు"లా, "గుండె చప్పుళ్ళ కొలువు"లా, "చీకట్లోకి దూసుకెళ్తున్న వెలుగు బావుటా"లా "అమ్మ భుజంపై చిన్నారికళ్ళలోని నిశ్చింతలా" "స్టాండ్ వేసిన బైక్ చక్రం"లా, "పావురాల జీవనోత్సాహం"లా బహురూపాలలో శ్రీలక్ష్మిగారు ఆవిష్కరించిన తీరేదీనికి ఉదాహరణ! అంతేగాక, ఈ కవిత అదే భావనని, మనకి కూడా అనుభవంలోకి తెస్తుంది. నిజమే! 'ఒకరి నడకను మరొకరు నడవలేరు. ఒకరి చూపుల్ని వేరొకరు చూడలేరు!' ఈదీర్ఘ కవితలో అలాంటి విశిష్ట ప్రయత్నమే జరిగింది.

లైఫ్ @ చార్మినార్‌ని డాక్యుమెంటరీ యాంగిల్‌లో విశ్లేషించడానికి ముందు అసలు world Cinemaలో డాక్యుమెంటరీల ప్రస్థానంపై ఓ విహంగ వీక్షణం అవసరం. డాక్యుమెంటరీ చలనచిత్రం అనేది సినిమా కళలోని ఓ విశిష్ట ప్రక్రియ! అయితే ఈ తరహా చలన చిత్రానికి 1926 వరకు ఓ పేరంటూ లేదు. స్కాటిష్ డాక్యుమెంటరీ ఫిలిమ్ మేకర్ అయిన జాన్ గ్రీర్‌సన్ ఓ సినిమాపై "న్యూయార్క్ సన్" పత్రికలో రివ్యూ రాస్తూ డాక్యుమెంటరీ అనే పదాన్ని తొలి సారిగా ఉపయోగించారని తెలుస్తుంది. అంతేకాక ఆయన డాక్యుమెంటరీ సినిమాకి ఉండాల్సిన కనీస సూత్రాలను కూడా

నిర్ధారించాడు. ఆయన ప్రకారం డాక్యుమెంటరీ సినిమా 1. వాస్తవ జీవితాన్ని సినిమా కోణం నుంచి ఆవిష్కరించే ప్రక్రియ. 2. ఫిక్షన్ సినిమాలోని కథ ప్రకారం నడిచే కాల్పనిక పాత్రలు సన్నివేశాలకన్నా ఒరిజనల్ వ్యక్తులు – దృశ్యాలే సజీవంగా ఉంటాయి. 3. వీటిలోని వ్యక్తులు – దృశ్యాలు నాటు (Raw) గా కనిపించినప్పటికి వాస్తవికత అదే కనుక డాక్యుమెంటరీకి వాస్తవికతే ప్రధానం కాని పైపైమెరుగులు, 'షో'లు కాదు.

సినిమా కళ 1895లో అగస్టే లూమియర్ – లూయీ లూమియర్ (వీరినే లూమియర్ బ్రదర్స్ అంటారు)ల ద్వారా ప్రపంచానికి పరిచయం అయిందనే విషయం మనకు తెలుసు. ఇప్పుడు బహుళ ప్రచారంలోఉన్న సినిమా అంతా 'ఫిక్షన్' తరహాకు చెందిందే! కాని, తొలినాళ్లలో సినిమా అంటే డాక్యుమెంటరీయే అని చెప్పాలి. లూమియర్ బ్రదర్స్ రూపొందించిన తొలితరం సినిమాలన్నీ Short Films లేదా డాక్యుమెంటరీలే! అప్పటికి సినిమా టెక్నాలజీలో ఉన్న పరిమితుల దృష్ట్యా సినిమాలను 2–3 నిమిషాల వ్యవధికన్నా ఎక్కువగా తీసే అవకాశం ఉండేదికాదు. అందువల్ల అనివార్యంగా అవన్నీ వాస్తవిక దృశ్యాలు–సంఘటనల సమాహారంగానే ఉండేవి. ఆ లెక్కన ఇప్పుడు మనం చూస్తున్న ఫీచర్ ఫిలిమ్‌ల కన్నా ముందే డాక్యుమెంటరీలు పుట్టాయని అర్థమవుతుంది. అయితే వాటిని 1926 కన్నా ముందు Actuality Films అని పిలిచేవారు.

ఆ తర్వాత సినిమా టెక్నాలజిలో కెమెరా పరిజ్ఞానంలో వచ్చిన మార్పులు ఫుల్ లెన్త్ సినిమాలను సృష్టించాయి. అదే సమయంలో ప్రపంచ వ్యాప్తంగా డాక్యుమెంటరీ నిర్మాణంలో కూడా ఎన్నెన్నో మార్పులు వచ్చాయి. ప్రస్తుతం న్యూస్‌రీల్ ట్రెడిషన్‌గా, ఫ్యాక్చువల్ సినిమాలుగా మాత్రమే డాక్యుమెంటరీలు పరిమితమయ్యాయి. అయితే ఇవి నేడు ఎన్నెన్నో అవతారాలలో జనాదరణ పొందాయి. అలాంటి వాటిలో యానిమేటెడ్ డాక్యుమెంటరీలు, డాక్యూడ్రామా, డాక్యూ ఫిక్షన్, ట్రావెల్ డాక్యుమెంటరీ వంటివి ప్రముఖమైన 'Genre'లు. డాక్యుమెంటరీ ఫిలిమ్ మేకింగ్‌లోని ఇన్ని రకాల Genre లలో "లైఫ్ @ చార్మినార్ " పరిచయం చేస్తున్న డాక్యుపోయెమ్ ఓ సరికొత్త Genre అనాలేమో!?

డాక్యుమెంటరీ ఇప్పుడు ప్రపంచ వ్యాప్తంగా ఓIntellectual Creative workగా ప్రత్యేక గుర్తింపును సాధించింది. అందుకే మీనింగ్ ఫుల్ సినిమా తీసిన ప్రతి డైరెక్టర్ ఏదో ఒక సందర్భంలో డాక్యుమెంటరీలను తీశారు. పూర్తిస్థాయి కథాచిత్రాలను నిర్మిస్తూనే, మరోవైపున తమలోని Intellectual Urge ను సంతృప్తిపరుచుకోవడానికి ఎన్నెన్నో వ్యయ ప్రయాసలకు ఓర్చి డాక్యుమెంటరీలను సృజించారు. సత్యజిత్‌రే ('ది ఇన్నర్ ఐ', 'సిక్కిం', 'టాగోర్' వంటి డాక్యుమెంటరీలు) శ్యాం బెనగల్ (ఇండియన్ యూత్ : యాన్ ఎక్స్‌ప్లొరేషన్, 'సత్యజిత్ రే', 'నెహ్రూ' వంటివి) నుంచి అనురాగ్ కశ్యప్ ('బ్లాక్‌ఫ్రైడే' వంటి డాక్యుడ్రామా) వరకు అందరూ డాక్యుమెంటరీలను తీసినవారే.

ఆఖరికి ప్రపంచ ప్రసిద్ధ దర్శకుడు, అకీరా కురోసవ కూడాDreams సీరీస్‌లోని "Crows'' పేరిట డాక్యు పేటర్న్‌లో షార్ట్ ఫిలిమ్‌ను తీశారు. డాక్యుమెంటరీల చరిత్రలోనే ఓ వెరైటీ ప్రయోగంగా,

ఓ స్టాండర్డ్‌గా, ఓ గ్రామర్‌గా తర్వాత తరం ఫిలిమ్ మేకర్స్ దీన్ని పరిగణిస్తున్నారు. ప్రఖ్యాత పెయింటర్ "స్టీవెన్ వ్యాన్ గో" పెయింటింగ్స్‌దీని కథా వస్తువు! వ్యాన్ గో పెయింటింగ్ ఎగ్జిబిషన్‌ను తిలకిస్తున్న ఓ ఔత్సాహిక యువ పెయింటర్ కాస్త ఆ పెయింటింగ్ ప్రపంచంలోకి వెళ్ళడమే కథాంశం. Magical Realism తరహాలో తెరకెక్కిన దీనికి 'ఇండియనా జోన్స్', 'స్టార్‌వార్స్' వంటి మెగా సినిమాల దర్శకుడు జార్జి లూకాస్ స్పెషల్ ఎఫెక్ట్స్‌ని అందించారు. ఇక Vincent Van Gogh పాత్రలో మరో ప్రముఖ దర్శకుడు Martin Scorcese నటించారు. ఈ కాంప్లెక్స్ కథాంశాన్ని కురోసవా చిత్రీకరించిన విధానం... రియల్ పెయింటింగ్స్ లోని లొకేషన్స్‌ని, వ్యక్తులను "యానిమేట్" చేసి నడిపించిన తీరు మనల్ని సర్‌ప్రైజ్ చేస్తుంది. ఇలా పెయింటింగ్ కళని-సినిమా కళని రెండింటిని సమన్వయం చేసిన అద్భుత ప్రయోగంగా ఇది ఓ ప్రత్యేక స్థానాన్ని సాధించింది.

ఇలా ఎన్నెన్నో మలుపులు - అడ్వాన్స్‌మెంట్స్‌తో వస్తున్న డాక్యుమెంటరీ సినిమాల గమనంలో "లైఫ్ @ చార్మినార్" కూడా ఓ మైలురాయి అని చెప్పాలి. అందుకే కవిత్వ కళని - డాక్యుమెంటరీ కళని రెండింటిని సమన్వయంచేసి సరికొత్త ప్రయోగానికి శ్రీకారం చుట్టిన డాక్యుపోయెంకి కర్తగా - క్రియేటర్‌గా శ్రీలక్ష్మిగారి విజన్‌ని అభినందించకుండా ఉండలేము.

అలాగే చారిత్రక వారసత్వ సంపదగా, హైదరాబాద్ నగర చిహ్నంగా, 420 ఏళ్లుగా జనజీవనంలో అంతర్భాగమైన చార్మినార్‌ని ప్రధాన వస్తువుగా తీసుకొని ఇప్పటికే వేలాది కథలు-కవితలు వచ్చాయి. చార్మినార్ నేపథ్యంగా వందలాది సినిమాలు-డాక్యుమెంటరీలు కూడా వచ్చాయి. కాని ఇవన్నీ చార్మినార్‌ను చారిత్రక కోణంనుంచో, నిర్మాణ వాస్తుశిల్పకోణంనుంచో, సాంస్కృతిక కళారూపంగానో మాత్రమే చూపించాయి.

కాని "లైఫ్ @ చార్మినార్" మాత్రం పేరులోనే స్పష్టంచేసినట్లు చార్మినార్ నీడలో, చార్మినార్ చుట్టూ అల్లుకొని ఉండే జనజీవనాన్ని, మానవ జీవన శైలిని 360డిగ్రీల కోణంలో ఆవిష్కరించిందని చెప్పాలి. వెలుగు నీడలలోని చార్మినార్ పరిసర జీవన దృశ్యాన్ని నిజాయితీతో నిక్కచ్చిగా తెరకెక్కించిన ఈ డాక్యుమెంటరీ, జాన్ గ్రీర్సన్ చెప్పిన'Documentery is a Creative treatment of Actuality' అన్నమాటలకి తెరయెత్తు నిదర్శనంగా నిలిచింది.

రంజాన్ మాసం నాటి ఓ రోజులోని 24 గంటల జీవన చిత్రాన్ని ఈ డాక్యుపోయెం ఎలాంటి మెరుగులు - సొబగులు లేకుండా 'As-It-Is'గా ప్రజంట్ చేసింది. దాన్ని ప్రతిబింబిస్తూ ఈ బుక్ కవర్ డిజైనింగ్‌లో ముందు కవర్ తెలుపురంగులో, వెనుక కవర్ నలుపు రంగులో డిజైన్ చేసి రాత్రి పగలుల ద్వంద్వతని వ్యక్తీకరించారేమో అని నాకనిపిస్తుంది. అలాగే ఇది హిందూ-ముస్లిం సమైక్య భావనని, Cultural Diversity ని ఉన్నదున్నట్లుగా తెరకెక్కించింది. చార్మినార్ పరిసర ప్రాంతాలలోని ప్రజల జీవన పోరాటాన్ని-నమ్మకాలని, కష్టాలని-కన్నీళ్లని, ఆనందాలని-విషాదాలని, వినోదాలని-వేడుకలని, ఈ డాక్యుపోయెం తనకున్నంత పరిధిలో చక్కగా ఆవిష్కరించే ప్రయత్నం

చేసింది. మరో మాటల్లో చెప్పాలంటేThis Docu-Poem is a celebration of Human Life in all its dimensions!" అలాగే Documentery Film is a motion picture intended to document some aspect of Reality అన్న మాటలకు నిలువుటద్దంలా నిలిచింది.

అయితే సినిమాలాంటి ఏ కళారూపానికైనా స్క్రిప్ట్-సినిమాటోగ్రఫీ-ఎడిటింగ్ అనేవి ప్రాణం! ప్రీ-ప్రొడక్షన్ స్టేజిలో స్క్రిప్ట్, ప్రొడక్షన్ దశలో సినిమాటోగ్రఫీ, పోస్ట్-ప్రొడక్షన్ స్టేజిలో ఎడిటింగ్- ఈ మూడు చక్కగా కుదిరితేనే సినిమాకానీ డాక్యుమెంటరీకాని గొప్పగా వస్తుంది. స్క్రిప్ట్‌లోని అంశాలను తెరపై చూపించగలిగే సినిమాటోగ్రఫీ టెక్నిక్, అలా తెరకెక్కించిన విజువల్స్‌లో ఎఫెక్టివ్‌గా అనిపించేవాటిని ఫైనలైజ్ చేయగలిగే ఎడిటింగ్ స్కిల్ సినిమాలో ప్రేక్షకుడి ఇన్‌వాల్వ్‌మెంట్‌ని పెంచుతుంది. ఈ డాక్యుపోయెంలో స్క్రిప్ట్- పోయెట్రీరూపంలో ఓ వెరైటీ ఫీలింగ్‌ని కలిగించడంలోనూ, ఎడిటింగ్- యాప్ట్ విజువల్స్‌ను ప్రజంట్‌చేయడంలోనూ సక్సెస్ అయ్యాయి. కాని సినిమాటోగ్రఫీ విషయంలో మరింత శ్రద్ధ తీసుకుంటే బాగుండేది. కెమెరా వర్క్‌లో చాలాచోట్ల షేకింగ్ రావడం.... బ్లర్ లుక్.. నైట్‌లైఫ్ విజువల్స్‌లో క్లారిటీ లేకపోవడం వంటివి ఈ డాక్యుపోయెంలోని విజువల్ ఈస్తటిక్స్‌ని ఇబ్బంది పెట్టాయి. ఫ్రేమింగ్, యాంగిల్స్‌వంటివి ఎంత బాగున్నప్పటికీ, క్వాలిటీ - క్లారిటీ పరమైన లోపాలు కొట్టొచ్చినట్టుగా కనిపిస్తాయి. అయితే డాక్యుపోయెం కర్తలకు ఇది తొలిప్రయత్నమే కాబట్టి వారి తర్వాతి వెంచర్స్‌లో ఈ లోపాలను అధిగమిస్తారని ఆశించవచ్చు.

ఏదిఏమైనా, ఈ డాక్యుపోయెం స్వప్నాన్ని అందరూ మహిళలే సాకారం చేయడం ఓ విశేషం. ఒక అసాధారణ ప్రయత్నాన్ని అద్భుతంగా, అబ్బురపడేలా నిజంచేసిన సాయినవ్యత - సాయి హర్షిత - రేవతి చంద్రలేఖ - సుమశ్రీ... ఈ టీమ్‌నంతటిని నడిపించడమేకాక సర్వం తానే అయి మార్గ నిర్దేశనం చేసిన శ్రీలక్ష్మిగారు ప్రశంసనీయులు. ఫిలిమ్ మేకింగ్ వంటి క్లిష్టమైన రంగాలలో మహిళల పార్టిసిపేషన్ అతితక్కువ! కానీ ఈ డాక్యుపోయంకు అందరూ మహిళలే పనిచేయడం టీమ్‌గా కుదరడం ఓ వెలుగు సూచిక! మునుముందు ఈ టీం మరిన్ని సర్'ప్రైజ్'లను ఇవ్వాలని ఆకాంక్ష!

రండి!... కవిత్వ కాల్పనికత + దృశ్య వాస్తవికత కలిసి డాక్యుపోయెంగా అవతరించిన ఈ జీవన ప్రపంచంలోకి ఒకసారి తొంగిచూడండి. చార్మినార్ అంత ఎత్తుకు ఎదిగిన జీవన వైవిధ్యాన్ని కళ్ళతో తడిమి చూడండి... దివారాత్రులు - చీకటి వెలుగుల సయ్యాటలోని జీవన చిత్రాన్ని అక్షరాల గవాక్షాలగుండా వీక్షించండి... వేడుకలు - విషాదాల సందిగ్ధ సంభ్రమ సవ్వడులను మనసు చెవులతో వినండి... రండి...

- మామిడి హరికృష్ణ

మనసుమాట

"Life can give you a hundred reasons to cry
But you can give to life a thousand reasons to smile"

నిజం... ఏడవటానికి కేవలం 100 కారణాలే వుండొచ్చు. కానీ నవ్వటానికి... నవ్విస్తూ బ్రతకటానికి 1000 కారణాలని... కారకాలని ఇవ్వలేమా...?! చేసే ప్రతి పనిపట్ల నిబద్ధత.. సృజనాత్మకత వుంటే చాలు... అదే మనని విజేతగా ... బోలెడు ప్రశంసల్ని తెచ్చిపెడ్తుందని నేను పరిపూర్ణంగా నమ్ముతాను.

నేను పెరిగింది... చదివింది... ఆడిందీ పాడిందీ అంతా మా నిజామాబాద్ జిల్లాలోనే... ఆసియా ఖండంలోనే పేరెన్నికగన్న పంచదార కర్మాగారం వున్న బోధన్‌లోనే నేను పుట్టాను... ప్రభుత్వ పాఠశాలల్లో నా బాల్యమంతా అటు సాహిత్యం... ఇటు ఆటలు... అటు చదువుగా సాగింది - గోల్డెన్ జూబ్లీ సెలబ్రేషన్స్‌కు చేరుకున్న "ఇందూర్ భారతి", సాహితీ స్రష్ట కీ. శే॥ సైబ పరంధాములు, అహల్యమ్మ, కవి భాస్కరుడు నాళేశ్వరం శంకరం సుభద్ర గార్లు నాకు వెన్నుదన్నుగా నిలిచారు. అమ్మానాన్న సరోజిని-శ్యామసుందర్‌రావు, శ్రీవారు నాగేశ్వరరావు, అన్నదమ్ములు చంద్రశేఖర్-సుదా, సుబ్బారావు-బిందు, మహేశ్వరరావు-మాధవిల ఆత్మీయత, అత్తయ్య హనుమాయమ్మ ఆశీస్సులు మరువలేనివి... అన్నింటికి మించి 102 సంవత్సరాల మా తాతయ్య జనార్ధన్ రావు గారి అవ్యాజ ప్రేమనే నా ఈ గుర్తింపుకు కారణమనుకుంటా.

నా జీవన ప్రస్థానంలో ఎన్నెన్నో మెరుపులు... మరెన్నో మలుపులు! చిత్రమేమిటంటే మా జిల్లాలో ఫస్ట్ డాక్యుమెంటరి డిచ్‌పల్లి రామాలయం మీద తీస్తే వాయిస్ ఓవర్ నేనే ఇచ్చాను. నా కథ "రిక్షావాడు"ని గురుదేవులు సైబగారు, రూపశిల్పి బ్రహ్మయ్యగారు టెలీఫిల్మ్‌గా తీసినప్పటికీ పూర్తి చేయలేకపోయారు. సైబగారు దాన్ని తల్చుకొని దిగులుపడు తుండేవారు. బహుశా ఇది వారికి నివాళిగా భావిస్తున్నాను.

ఈ డాక్యుమెంటరీ తీయటానికి స్ఫూర్తిని కల్గించిన నాతోటి నంది టి.వి. అవార్డు జ్యూరీమెంబర్స్ (2009) ఆ జ్యూరీలో అవకాశం కల్గించి, ఈ పుస్తక ప్రచురణకు ఆర్థికంగా సహకరించిన సౌహార్ధశీలి పార్ధసారధిగారికి, మా వదినమ్మ శోభగారికి, ఎఫ్.డి.సి. సిబ్బందికి, "లైఫ్ @ చార్మినార్"ని మేము ఎన్ని జీవన కోణాల్లో చూపించామో అంతకు రెట్టింపుగా మా జీవన కోణాల్ని "జిందగీ" ద్వారా అక్షరాల్లో ఆవిష్కరించిన "మా నమస్తే తెలంగాణ" పెద్దన్నలందరికీ, చక్కటి పబ్లిసిటీ ద్వారా మా డాక్యుమెంటరీ 'పోయెం' ప్రజల చేరువకి తీసుకెళ్ళిన www.navatarangam.com, www.dearcinema.com వారికి, చక్కటి పబ్లిసిటీ ఇచ్చిన వివిధ పత్రికా మిత్రులకి, వనితా ఛానల్ వారికి, ముఖ్యంగా కరీంనగర్ ఫిల్మ్‌సొసైటీ సభ్యులందరికి, ఆత్మీయమిత్రులు పొన్నేరి సురేష్‌కుమార్ గార్కి, రవిచంద్ర గార్కి, మాడిశెట్టి గోపాల్, గాజోజు నాగభూషణం, వెంకన్నకి, జుబేర్‌భాయ్, డా॥ పత్తిపాక మోహన్, జి. నర్సింహస్వామి, డి. చక్రపాణి, కుమారి, ఎం. జావెద్

హుస్సేన్‌కి అధ్యాత్మిక పెద్దలు ఘంటా నారాయణస్వామి, ముక్కాదేవేందర్ గుప్తా, మూఢ నాగభూషణం గుప్తా, సాహితీ బంధువు అమృతలత గార్లకు ముకుళిత హస్తాలతో ధన్యవాదాలు తెలియచేస్తున్నాను.

ఫిల్మ్ మేకింగ్‌లో మహిళల పాత్ర తక్కువ. ఎంతో మంది మహిళలు ఎన్నెన్నో రంగాల్లో తమ ప్రతిభాపాటవాలు ప్రదర్శిస్తూ ప్రశంసలు అందుకుంటున్న ప్రస్తుత కాలంలో ఈ రంగంలో కూడా మరింత మంది మహిళలు రావాలని ఆశిస్తూ మాటీంకు స్పెషల్ జ్యూరీ అవార్డునిచ్చి ప్రోత్సహించిన న్యాయనిర్ణేతలు శ్రీయుతులు రాంమోహన్ నాయుడి గార్కి , కె.పి. అశోక్ కుమార్ గారికి వినమ్ర నమస్సులు.

ఎపుడూ నా ప్రగతిని కాంక్షించే శ్రీమతి నిర్మలా రాజేంద్రమోహన్ గోనెల గారు, కె.వి. సత్యనారాయణ గారు, వీరమాచినేని ప్రసాద్ గారు, 'యోజన' బాలకృష్ణ గారు, 'మిసిమి' అశ్వినీ కుమార్ గారు, 'ప్రస్థానం' వరప్రసాద్ గారికి, 'పొద్దు' బైసరాందాస్ గారికి గౌరవ వందనం.

నా ప్రతీ అడుగునీ ప్రోత్సహిస్తూ, నాకు నిరంతర స్ఫూర్తిగా నిలుస్తున్న 'బ్నిం'గారికి ఆత్మీయవందనం.

నా ప్రతి విజయాన్ని గుర్తిస్తూ అభినందించే సి. హెచ్. విద్యాసాగర్ రావు గారికి, పొన్నం ప్రభాకర్ గారికి, మధుయాష్కి గౌడ్ గారికి సర్వదా కృతజ్ఞురాలిని.

నా ప్రతి కార్యక్రమం వెనుకా నా ఆకాశవాణి కొలీగ్స్ ఎప్పుడూ ప్రోత్సాహం ఇస్తున్నందుకు వారందరికి ప్రత్యేక ధన్యవాదాలు తెలుపుకుంటున్నాను... అందంగా ముద్రించి ఇచ్చిన అంకుశ్ చిన్నా గారికి, అద్భుతంగా ఎడిట్ చేసిన మా సుమశ్రీకి – రేవతి చంద్రలేఖ పొన్నంకు, చక్కటి సలహాలిచ్చి అందంగా పుస్తక ముద్రణలోనూ, ముందు మాటతోనూ, మనస్సును దోచుకొని పుస్తకాన్ని దాచుకొనే స్థాయికి తీసుకెళ్లిన 'నడుస్తున్న గూగుల్' మామిడి హరికృష్ణగార్కి సర్వదా కృతజ్ఞురాలిని. కవర్ పేజిని, పోస్టర్స్‌ని ఆకట్టుకునేలా తీర్చిదిద్దిన సూర్య దుబే గార్కి ధన్యవాదాలు. నా పనుల వత్తిడి దృష్ట్యా ఈ పుస్తక ప్రచురణకోసం సమయం కేటాయించలేకపోయినా అన్నీ తామేయై చూసుకున్న నా పిల్లలు సాయి నవ్యత, సాయి హర్షితలకు ఆశీస్సులు.

"స్నేహం చేయదలుచుకుంటే ప్రకృతంత పెద్దది... ప్రేమించదలచుకుంటే జీవితమంత గొప్పది మరోటి లేదంటారు". కాబట్టి జీవితాన్ని జీవంతో గడపాలనుకుంటూ భవిష్యత్తులో లైఫ్ సీరీస్‌తో మేం తీయబోయే డాక్యుమెంటరీలు కూడా అందర్నీ అలరిస్తాయని భావిస్తున్నాం. నా "అలల వాన" కవితా సంపుటిని ఆశీర్వదించినట్లుగా, ఈ "లైఫ్@ చార్మినార్"ని కూడా ఆదరిస్తారని ఆశిస్తున్నా.

"అలలవాన"ను అమ్మానాన్న షష్టిపూర్తికి వేశాము. ఈ పుస్తకాన్ని అమ్మానాన్న వివాహ స్వర్ణోత్సవ కానుకగా ఇవ్వడం ఎంతో సంతోషాన్నిస్తుంది.

'సాధించే సత్తా వుంటే సమరం ఒక సయ్యాట
తలవంచుకు రావాల్సిందే ప్రతి విజయం మనవెంట' అనుకుంటూ సాగటమే నా ఈ ప్రస్థానం.

ఎందరో మహానుభావులు అందరికి వందనాలు...

- అయినంపూడి శ్రీలక్ష్మి

End of Preview.

Rest of the book can be read @

http://kinige.com/kbook.php?id=385